

Hørings svar til Ombruk av byggevarer

Høringskommentar fra Standard Norge til forslag om endring av forskrift om omsetning og dokumentasjon av produkter til byggverk (DOK)

Viser til høringsnotat *Forslag om endring av forskrift om omsetning og dokumentasjon av produkter til byggverk (DOK)* med høringsfrist 9. november 2021. Standard Norge stiller seg positivt til en endring i regelverket som imøteser økt ombruk av byggevarer, men har innspill til hvordan disse endringene vil være mest hensiktsmessig.

1. Gjeldende rett og standarder

Standard Norge støtter de prinsipielle endringer som DiBK foreslår. DiBK henviser til oppfyllelse av TEK 17 sine krav om kvalitet til bygget. Standard Norge ser et behov for også å evaluere TEK 17 med hensyn til ombruk.

Standard Norge har ikke kjennskap til harmoniserte standarder som omhandler testing av, og dokumentasjon på, kvaliteten av ombrukte byggevarer. Det er en erkjennelse at både omfangsbeskrivelse av aktuelle standarder og også mandatbeskrivelser til de tekniske komitéene som står for disse standarder trolig utelukkende omhandler og er tiltenkt nyproduserte varer, uten at dette nevnes eksplisitt. Det finnes harmoniserte standarder som går på resirkulering, men vi ser at flere harmoniserte standarder stiller krav til produksjonskontroll som ikke er mulig å oppfylle i sirkulærøkonomi. Vi leser også at svenske myndigheter trolig har inntatt et slikt standpunkt. Standard Norge vil trolig støtte et slikt syn og stiller gjerne til et møte om denne problematikken.

Som eksempel på ovennevnte punkter kan prNS 3682 *Hulldekker av betong til ombruk* nevnes. Standarden angir krav til dokumentering av egenskaper av en ombrukt byggevare og legger seg tett opp til harmonisert standard NS-EN 1168 *Prefabrikkerte betongprodukter – Hulldekker*. Der NS-EN 1168 stiller krav til produksjonskontroll stiller prNS 3682 krav til et prøveregime av allerede produserte elementer. Standarden har høringsfrist 13.12.2021.

2. TEK 17

Standard Norge ser at det kan være vanskelig for byggherre å dokumentere kvaliteten på en ombrukt byggevare dersom det ikke foreligger godkjente testprosedyrer som spesifikt er rettet mot ombrukte byggevarer. Standard Norge mener derfor at DiBK bør foreta en gjennomgang av TEK 17 for å vurdere kravene til ombrukte byggevarer. I TEK 17 bør det etter Standard Norges syn stilles ulike krav til byggevarer basert på en risikoanalyse av bruken av byggevaren. En mulighet kan være å skille mellom byggevarer der man:

- fristilles for dokumentasjon (f.eks. belegningsstein der mangler kun er et økonomisk spørsmål);
- må dokumentere byggevarens egenskaper (f.eks. bærende elementer der mangler kan medføre fare for liv og helse);
- kanskje kan forenkle dokumentasjonskrav (f.eks. vinduer der mangler vil ha påvirkning på den tekniske ytelsen).

3. Definisjon av ombrukte byggevarer

I 3.3.2 beskrives en definisjon av ombrukte byggevarer, til å være bruk av gamle byggevarer på nytt uten å gjøre endringer, annet enn vasking, rensing og overflatebehandling. Denne definisjonen er i tråd med NS 3720:2018 *Metode for klimagassberegninger for bygninger*, som sier at ombruk er "bruk av bygning eller del av bygning i sin opprinnelige form og utførelse". Ombruk er også definert i NS 9431:2000 *Klassifisering av avfall* som "utnyttelse av et avfall i dets opprinnelige form".

Til orientering finnes det i [Standard Norges terminologidatabase](#) disse definisjonene og oversettelsene av det engelske begrepet re-use hvor gjenbruk er brukt som norsk term:

1. gjenbruk (re-use)operasjon der produkter eller komponenter brukes om igjen til samme formål som det opprinnelige Engelsk definisjon: any operation by which products or components that are not waste are used again for the same purpose for which they were conceived or used for other purposes without reprocessing Kilde: NS-ISO 6707-3:2018: Bygninger og anlegg - Terminologi - Del 3: Bærekraftstermer.
2. gjenbruk (re-use)enhver operasjon der produkter eller komponenter som ikke er avfall, brukes igjen med

samme formål som de ble utformet for, eller brukes til andre formål uten omproduksjon Engelsk definisjon:
operation by which products or components are used again for the same purpose for which they were
conceived Kilder: NS-EN 15643-2:2011: Bærekraftige byggverk - Vurdering av bygninger i et
bærekraftsperspektiv - Del 2: Rammeverk for vurdering av miljøprestasjon NS-EN 15643-4:2012:
Bærekraftige byggverk - Vurdering av bygninger i et bærekraftsperspektiv - Del 4: Rammeverk for vurdering
av økonomisk prestasjon

Standard Norge ser imidlertid et dilemma der ombrukte byggevarer bearbeides, eventuelt oppgraderes, og som havner i en mellomting mellom nyproduserte og ombrukte byggevarer. Slik oppgradering kan være ønskelig i en sirkulærøkonomisk tankegang, men er vanskelig å definere eller stille krav til. Muligheten for oppgradering av byggevarer bør likevel adresseres.

4. **Konklusjon**

Standard Norge støtter generelt foreslåtte endringer og vil anbefale at:

1. det gjøres en overordnet vurdering av forholdet til CE-merking og ombrukte byggevarer;
 2. TEK 17 gjennomgås med hensyn til ombruk og at krav vurderes avhengig av konsekvens;
 3. termen ombrukte produkter tydeliggjøres og muligheten for en oppgradering av en ombrukt byggevare adresseres.
-